

Шестопалов Вячеслав Михайлович

18.VII.1936

Видатний вчений в галузі гідрогеології, екології та інженерної геології, наукова діяльність якого пов'язана з вивченням проблем водообміну, формування та ресурсів прісних і мінеральних підземних вод, екологічної гідрогеології, моніторингу радіоактивного забруднення в геологічному середовищі. Доктор геолого-мінералогічних наук (1983), професор (1991), член-кореспондент НАН України (1988), академік НАН України (1995), заступник директора Інституту геологічних наук НАН України (з 1984), керівник Відділення гідрогеології та інженерної геології ІГН НАН України, директор науково-інженерного центру радіогідроекологічних полігонних досліджень НАН України (з 1991), завідувач відділу гідрогеологічних проблем. Член Національної комісії радіаційного захисту Верховної ради України, заступник голови постійно діючої комісії при Президії НАН України з надзвичайних ситуацій та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, заступник академіка-секретаря Відділення наук про Землю НАН України. Заслужений діяч науки і техніки України (1998), лауреат премії Ради Міністрів СРСР (1991), кавалер ордена "За заслуги" (2002).

Вячеслав Михайлович Шестопалов народився 18 липня 1936р. у м. Дніпропетровську в родині службовця. З 1944 по 1954рр. проживав з батьками у Чернівцях, де у 1954р. закінчив середню школу із золотою медаллю. У 1954-1959рр. навчався у Київському держуніверситеті на геологічному факультеті, який закінчив із відзнакою. З 1959р. до 1967р. працював гідрогеологом, головним гідрогеологом партії у Львівській геологічній експедиції. З 1967р. до 1970р. навчався в аспірантурі ІГН НАН України. Тут він захистив кандидатську й докторську дисертації і залишився працювати на науковій роботі.

Наукова діяльність В.М.Шестопалова багатогранна. Вона спрямована на вирішення як теоретичних питань з проблем гідрогеології, зокрема водообміну в геологічних структурах, формуванні артезіанських басейнів, так і практичних, пов'язаних з водопостачанням, підтопленням, ліквідацією негативного впливу радіонуклідного забруднення тощо. У наукових дослідженнях В.М.Шестопаловим розвинуті методичні засади вивчення водообміну в гідрогеологічних структурах.

Найважливіші праці з цього напрямку наступні: "Динамика и естественные ресурсы подземных вод основных водоносных горизонтов Вольнского артезианского бассейна" (1974), "Формирование эксплуатационных ресурсов подземных вод платформенных структур Украины" (1979), "Естественные ресурсы подземных вод артезианских бассейнов Украины" (1981), "Методы изучения естественных ресурсов подземных вод" (1988), "Атласу Чорнобильської зони відчуження" (1996), "Чорнобильська катастрофа" (1997), "Всестороння оцeнка ризикoв вcлeдcтвiе аварiи на ЧАЭС", "Автореабілітаційні процеси в екосистемах Чорнобильської зони відчуження" (2001), "Водообмен в гидрогеологических

структурах и Чернобыльская катастрофа” (2000), “Chernobyl Disaster and Groundwater” (2002).

З перших днів Чорнобильської аварії В.М.Шестопалов бере активну участь в ліквідації її негативних наслідків, розробці системи захисту водних ресурсів від радіонуклідного забруднення, водопостачанні населення захищеними підземними водами, виявленні негативного впливу радіонуклідного забруднення на екологічний стан територій та населення, обґрунтуванні геологічних засад ізоляції радіоактивних відходів у глибокозалягаючі геологічні формації.

Вячеслав Михайлович обґрунтовано розвиває важливий напрям досліджень автореабілітації та бар’єрної ролі геологічного середовища в межах забрудненої радіонуклідами території. Вивчаються аномальні зони формування водообміну в гідрогеологічних структурах і шляхи міграції забруднень в геологічне середовище.

Під його керівництвом розроблена державна програма поховання радіоактивних відходів у глибоких геологічних формаціях, а також концепція і програма екологічної реабілітації гірничодобувних регіонів України. Серед багатьох наукових творів з даної проблеми варто назвати такі монографії: “Радиоэкология водных объектов зоны влияния аварии на Чернобыльской АЭС” (2001), “Экологическая геология Украины” (1993), “Глибинна будова літосфери та екологія України: Атлас М 1500000” (2000).

Особливо вагомий внесок В.М.Шестопалова у вивчення генезису

і поширення мінеральних вод, на які багаті надра України. Він відкрив цілу провінцію мінеральних вод типу “Нафтуса”, які характеризуються ефективними лікувальними властивостями, розробив нову класифікацію мінеральних вод та методичні рекомендації щодо їх використання. Широкою популярністю користуються його праці “Лечебные минеральные воды типа «Нафтуса»” (1986), “Застосування мінеральних води типу “Нафтуса” для санаторно-курортної та поза курортної профілактики радіаційних порушень у населення, яке проживає на територіях, забруднених після аварії на ЧАЕС” (1998).

В.М.Шестопалов проводить велику організаційну та виховну роботу. Він є членом Комітету по державних преміях України в галузі науки і техніки, заступник голови Постійної комісії при Президії НАН України з надзвичайних ситуацій та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, очолює фахову раду по захисту докторських дисертацій в Інституті геологічних наук НАН України. Має високий рейтинг за межами держави, здійснює наукове керівництво міжнародними проектами, є експертом Європейської комісії з питань радіоекології.

Академік В.М.Шестопалов – автор понад 300 наукових праць, в тому числі 21 монографії; 22 геологічних та гідрогеологічних карт, серед яких 3 міжнародні та декілька - у Національному атласі України. Велику увагу приділяє підготовці наукових кадрів вищої кваліфікації.